

JEDAN

Roj ne bi ni primetio tog čudnog dečka da ne beše Dejne Matersona, jer Roj obično nije gledao kroz prozor kad se vozi školskim autobusom. Više je voleo da čita stripove i krimiće dok se, jutrom, vozi ka srednjoj školi *Trejs*.

Ali toga dana, a ponedeljak je bio (Roj to nikada neće zaboraviti), Dejna Materson ga je zgrabio otpozadi za glavu i palčevima počeo da mu pritiska čelo, kao da gnječi fudbalsku loptu. Starija deca bi trebalo da sede pozadi u autobusu, ali Dejna se prišunjavao Roju i spopao ga s leđa. Kad je Roj pokušao da se izmigolji, Dejna mu je na silu priljubio lice uz prozor.

I upravo tada, dok je škiljio kroz zamazano staklo, Roj je primetio tog čudnog dečka kako trči trotoarom. Činilo se kao da dečak juri za školskim autobusom, koji je pre toga bio stao na ćošku da pokupi još dece.

Dečak je imao kao slama žutu, čekinjavu kosu, a koža mu je bila preplanula od sunca. Lice napeto i ozbiljno. Na sebi je imao izbleđeli košarkaški dres *Majami hita* i prljavi kaki šorc; za divno čudo – nije nosio cipele. Išao je bos, a tabani su mu bili crni kao ugalj.

Srednja škola *Trejs* sigurno nema baš najstroži režim oblačenja na svetu, ali Roj je znao da nekakvu obuću đaci svakako moraju da nose. Mogao bi, istina, taj dečko da nosi patike i u rancu, ali nije imao ranac. A da se ide tako, bez cipela, bez ranca i bez knjiga – čudno, zaista, naročito u radne dane.

Roj je bio siguran da će bosonogi dečko gadno nadrljati, što od Dejne, što od drugih velikih dečaka, kad uđe u autobus, ali to se nije dogodilo...

Jer, dečak je nastavio da trči – skrenuo je iza ugla, pa projurio pored reda učenika koji su čekali da uđu u bus i, naposletku, pored samog busa. Roju dođe da vikne: „Ej, vidite onog tipa!“, ali usta ga nisu slušala. Dejna Materson ga je i dalje stiskao otpozadi, priljubljujući mu lice uz prozor.

Kad je autobus prošao raskrslu, Roj se ponadao da će ponovo, bar nakratko, opaziti dečaka kako trči ulicom. Ovaj je, međutim, sišao sa trotoara pa presekao preko travnjaka na privatnom posedu – trčao je veoma brzo, mnogo brže nego što bi Roj ikada bio u stanju, brže možda i od samog Ričarda, najboljeg Rojevog drugara iz Montane. Ričard je bio tako brz da je trčao sa srednjoškolicima iako je išao tek u sedmi razred.

Dejna Materson je zabadao nokte u Rojev skalp, ne bi li ovaj počeo da ciči, ali Roj jedva da je išta osećao. I suviše je bio obuzet znatiželjom dok je onaj dečak trčao preko jednog, pa drugog, uredno podšišanog travnjaka, sve sitniji kako se udaljavao od školskog autobusa.

Roj je ugledao nekog velikog psa sa šiljatim ušima, verovatno nemačkog ovčara, koji je izleteo iz trema neke kuće i potrčao za dečakom. Neverovatno, ali dečak nije promenio pravac kretanja. Preskočio je psa, jurnuo kroz živicu od trešnjevih stabala i – nestao iz vidokruga.

Roj je ostao bez daha.

„Šta bi, kaubojuko? Ne možeš više?“

To je Dejna siktala Roju u desno uvo. Pošto je bio novi u tom autobusu, Roj se nikakvoj pomoći od drugih i nije nadao. To „kaubojuka“ zvučalo je toliko neubedljivo da nije vredelo uzbuđivati se. Dejna je bio opštepoznat idiot, koji je, povrh svega, imao bar dvadeset četiri-pet kilograma više od Roja. Usprotiviti mu se sada bilo bi čisto traćenje energije.

„A, ne možeš više? Ne čujemo te, Tekse.“ Dejni je iz usta smrdelo na ustajao duvanski dim. Pušenje i tabanje manje dece bila su mu dva glavna hobija.

„Tako je, okej“, reče Roj nestrpljivo. „Ne mogu više.“

Čim ga je ovaj pustio, Roj je otvorio prozor i izbacio glavu napolje. Čudnovatog dečaka nije bilo na vidiku.

Ko li je taj? Zašto beži?

Roj se pitao da li je iko drugi u tom autobusu video isto što i on. Na trenutak se zapitao da li je video i on sâm...

Istog tog jutra, policajac Dejvid Delinko poslat je na gradilište još jedne u lancu *Sveameričkih palačinkarnica Majke Pole*. Bila je to jedna prazna parcela na uglu Ist Orijola i Vudberija, na istočnom obodu grada.

Pozornik Delinko na tom je mestu imao dogovoren susret sa čovekom koji se pojavio u dostavnom vozilu teget boje. Čovek ćelav kao lopta za plažu predstavio se kao Tršavi. Pozornik Delinko pomislio je da ćelavi, očito, ima smisla za humor čim pristaje na takav nadimak, ali tu se prevario. Tršavi je bio mrzovoljan i na njegovom licu nije bilo osmeha.

„Da vidite šta su uradili“, reče on policajcu.

„A koji to?“

„Pođite za mnom“, reče čovek zvani Tršavi.

Pozornik Delinko pratio ga je u stopu. „Dispečer je rekao da ste hteli da prijavite vandalizam.“

„Tako je“, progundā Tršavi preko ramena.

Policajcu, naprosto, nije bilo jasno šta bi na tom posedu uopšte moglo da zainteresuje vandale, budući da su stajali na nekoliko jutara zemlje obrasle u korov. Tršavi je začutao i pokazao na kratki komad drveta koji je ležao na zemlji. Za jedan kraj štapa bila je vezana svetloružičasta plastična traka. Drugi kraj je bio naoštren i na njemu se bila zgrudvala posivela zemlja.

„Oni su ih povadili“, reče Tršavi.

„Je l' to onaj kočić koji koriste geometri?“, upita pozornik Delinko.

„A-ha. Iscimali su ih zemlje, sve do poslednjeg.“

„Deca, verovatno.“

„A onda su ih pobacali na sve strane“, reče Tršavi, mašući ručerdom, „pa zatrpali rupe.“

„To je malo čudno“, primeti policajac. „Kad se to dogodilo?“

„Sinoć ili rano jutros“, reče Tršavi. „Možda i ne izgleda kao da je bogzna šta, ali mnogo će vremena biti potrebno da se ova parcela ponovo obeleži. A u međuvremenu ne možemo ni da ravnamo ni da merimo ni bilo šta da radimo... Iznajmili smo već buldožere i bagere, al' oni sad skupljaju prašinu. Svestan sam ja da ovo nije zločin stoleća, ali opet...“

„Jasno mi je“, reče pozornik Delinko. „I, šta cenite, kolika je šteta, u novcu?“

„Šteta?“

„Da. Da bih mogao da unesem u izveštaj.“ Policajac podiže kočiče pa poče da ih razgleda. „Nisu slomljeni, zar ne?“

„Pa, nisu...“

„Je li neki od kočića uništen?“, upita pozornik Delinko. „Koliko ovo košta – dolar, dva?“

Tršavi je gubio strpljenje. „Nisu polomili nijedan kočić“, reče osorno.

„Ni jedan jedini?“ Policajac se namrštio. Pokušavao je da smisli šta bi sad bilo pametno upisati u izveštaj. Nema vandalizma bez nanete štete koja se može iskazati novčanom vrednošću, a na ovom posedu ništa nije ni polomljeno ni uništeno...

„Hteo sam da kažem“, reče Tršavi, razdražen, „nije nevolja u tome što su rasturili ove kočiče, nego što su nam poremetili plan radova na gradilištu. To će već prilično da košta.“

Pozornik Delinko je skinuo kapu i počeo se po glavi. „Da razmislim malo“, reče.

Dok je išao ka patrolnim kolima, policajac se spotakao i pao. Tršavi ga je uhvatio podruku i pomogao mu da stane na noge. Obojici je bilo pomalo neprijatno.

„Glupe sove“, reče Tršavi.

Policajac je otresao zemlju i busenčiče trave sa uniforme. „Sove, rekoste?“

Tršavi pokaza na rupu u zemlji. Bila je velika kao čuvena palačinka sa slatkom pavlakom kod *Majke Pole*. Na ulazu se videla gomilica razbacanog belog peska.

„Na to ste se sapleli“, izvesti Tršavi pozornika Delinka.

„Tu dole je sova?“ Policajac se sagnuo da pomnije prouči rupu. „Koliko su te sove velike?“

„Kad se isprave, otprilike kao pivska limenka.“

„Stvarno?“, reče pozornik Delinko.

„Ja, ako ćemo zvanično, nikada nijednu lično nisam video.“

Kad se vratio u patrolna kola, pozornik je uzeo beležnicu i počeo da piše izveštaj. Saznaće tada da je pravo ime Tršavoga – Liroj Branit i da je on „inženjer nadzornik“ na ovom građevinskom projektu. Tršavi je popreko pogledao pozornika kad je ovaj, umesto toga, napisao „predradnik“.

Pozornik Delinko je objasnio Tršavom da ne može tek tako u tužbi da ustvrdi da je reč o vandalizmu. „Narednik će to da mi odbije jer, tehnički gledano, ništa nije uništeno. Neki klinци su došli na imanje i povadili nekoliko kočića iz zemlje.“

„Otkud znate da su klinци?“, zamuckivao je Tršavi.

„Pa, ko bi drugi?“

„A to što su zatrpali rupe i pobacali kočiće, pa sad celo gradilište mora iznova da se obeležava? Šta s tim?“

I policajac se sad zbunio. Iz obesti deca obično ne naprave toliki nered.

„Sumnjate li na nekoga posebno?“

Tršavi priznade da ne sumnja. „Ali, važi, recimo da su klinци. Zar to onda nije prekršaj?“

„Svakako da jeste prekršaj“, odvrati pozornik Delinko. „Samo kažem da, tehnički, nije vandalizam. To je neovlašćen ulazak na tuđ posed i namerno učinjena šteta.“

„Može i tako“, reče Tršavi slegnuvši ramenima. „Samo da ja dobijem kopiju vašeg izveštaja i podnesem je osiguravajućem društvu. Ako ništa drugo, bar da pokrijemo izgubljeno vreme i troškove.“

Pozornik Delinko dade Tršavom vizitkartu sa adresom policijske kancelarije i imenom službenika zaduženog za pisanje izveštaja o izgredima ove vrste. Tršavi ćušnu vizitku u prednji gornji džep predradničke košulje.

Policajac je stavio naočare za sunce i ušao u patrolna kola, u kojima je sad bilo kao u pećnici od cigle. Brzo je upalio motor i uključio klimu na najjače. Dok je vezivao sigurnosni pojas, rekao je: „Gospodine Branite, još nešto sam hteo da pitam. Onako, radoznao sam.“

„Samo napred“, reče Tršavi, brišući obrvu žutom maramicom.

„Tiče se onih sova.“

„Pitajte.“

„Šta će biti s njima?“, upita pozornik Delinko. „Kad pređete zemljište buldožerom, na to mislim.“

Predradnik Tršavi se zakikotao. Policajac se, mislio je, sigurno šali.

„A koje to sove?“, reče.

Celog tog dana Roj nije prestajao da razmišlja o onom čudnom dečaku koji trči. Između časova pomno je posmatrao sva lica u hodnicima, za slučaj da je onaj dečko možda zakašnio u školu. Možda je – pomisli Roj – žurio kući, da se presvuče i obuje nešto.

Roj, međutim, nije video nijedno dete koje liči na onoga što je preskočio velikog psa sa šiljatim ušima. Možda još trči, pomisli Roj za ručkom. Florida je kao stvorena za trčanje;

Roj u životu nije video tako ravnu zemlju. Tamo, u Montani, okružen si strmim, krševitim planinama koje se, visoke i do tri, tri i po kilometra, dižu nebu pod oblake. A ovde su jedina brda – mostovi na autoputevima; blagi, neosetni brežuljci od betona.

A onda se Roj seti vrućine i vlažnosti; ima dana kada ne možeš da dišeš. Trčati pod suncem Floride pravo je mučenje, pomisli on. Dete bi moralo da bude od kamena pa da se privikne.

Jedan dečko, imenom Gareth, sede preko puta Roja. Roj mu klimnu glavom u znak pozdrava, Gareth klimnu glavom, a onda obojica prionuše na ljigave makarone na trpezarijskim poslužavnicima. Pošto je bio novi, Roj je u trpezariji uvek sedeo sam, u dnu stola. Roj se već prekalio u ulozi novajlije; srednja škola *Trejs* bila mu je šesta otkad je pošao u školu. Koliko se Roj sećao, Kokosov Zaton je bio deseti grad u kojem njegovi žive.

Rojev otac je radio za vladu. Majka je govorila da se često sele zato što je Rojev otac veoma dobar u svom poslu (šta god *to* bilo), pa ga stalno unapređuju. Tako, po svemu sudeći, vlada nagrađuje one koji dobro rade – premešta ih iz jednog u drugo mesto.

„Hej“, reče Gareth, „je l’ imaš ti skejtbord?“

„Ne, al’ imam snoubord.“

Garet huknu. „A šta će ti to?“

„Tamo gde sam ja živio, mnogo je padao sneg“, reče Roj.

„Trebalo bi da naučiš da voziš skejt. Strava je, čoveče.“

„O, znam ja da vozim skejt. Samo ga nemam.“

„Onda da ga nabaviš“, reče Gareth. „Ja i moji drugari skejtovima idemo po većim tržišnim centrima. Mogao bi i ti s nama.“

„To bi bilo super.“ Roj je pokušavao da zvuči kao da ga to zaista zanima. Nije, inače, voleo tržišne centre, ali mu je prijalo što Gareth pokušava da uspostavi prijateljski odnos.

Garet je, iako dvojkaš, bio popularan u školi jer se ludirao po učionici i ispuštao zvuke nalik prdežu kad god bi ga

nastavnik prozvao. Gareth je važio za kralja lažnih prdeža u srednjoj školi *Trejs*. Najčudeniji njegov trik bio je da otrpdi poslednji stih *Zakletve na vernost*, usred časa.

Garetova majka je, eto ironije, bila savetnik za nastavu u srednjoj školi *Trejs*. Roj je zaključio da ta žena sve svoje vaspitno umeće troši svakodnevno u školi i da je, kad se vrati kući, previše umorna da bi se bavila još i Garethom.

„Da, gazimo skejtove dok ne dođe obezbeđenje“, pričao je Gareth, „a onda pređemo na parking, dok nas i odande ne oteraju. Haos, čoveče.“

„Lepo“, reče Roj, premda mu se učinilo da je prilično glupo utrošiti subotnje jutro na vozikanje skejtom po tržnom centru. Nestrpljivo je iščekivao prvu vožnju jedrilicom po Everglejdsu. Tata mu je obećao da će ga odvesti, jednog od ovih vikenda.

„Je l' ima ovde još neka škola?“, upita Roj Gareta.

„Što? Ova ti se već smučila?“, zakikotao se Gareth, pa zamočio kašiku u hladnu, gnjecavu grudvicu fila od jabuke.

„Ma nije. Pitam jer sam video danas nekog čudnog dečka na autobuskoj stanici. A nije ušao u bus i – nema ga ovde u školi“, reče Roj, „pa sam skontao da verovatno ne ide u *Trejs*.“

„Ne znam *nikoga* ko ne ide u *Trejs*“, reče Gareth. „Gore u Fort Majersu ima neka katolička škola, ali to je daleko odavde. Je l' nosio taj uniformu? Opatice tamo sve teraju da nose uniforme.“

„Ne, uniformu sasvim sigurno nije nosio.“

„Siguran si da ide u srednju? Možda ide u *Grejem*“, napomenu Gareth. *Grejem* je javna srednja škola, najbliža Kokošovom zatonu.

„Nije mi izgledao dovoljno veliki za srednju“, reče Roj.

„Možda je kepec.“ Gareth se iskezi i odglumi zvuk prdeža istisnuvši vazduh iz obraza.

„Ne bih rekao“, natuknu Roj.

„Rekao si da je čudan.“

„Bio je bos“, reče Roj, „i trčao je kao lud.“

„Možda ga je neko jurio. Je l' ti izgledao uplašen?“

„I nije baš.“

Garet klimnu glavom. „Taj ide u srednju. Da se kladimo u pet dolara.“

Roju sve to i dalje nije imalo smisla. Časovi u srednjoj školi *Grejem* počinju četrdeset pet minuta pre nastave u *Trejsu*; srednjoškolaca, dakle, nema na ulicama još mnogo pre nego što autobusi sa učenicima iz *Trejsa* stignu na odredište.

„Bežo je, znači, sa časa. Klinci stalno beže s časova“, reče Garet. „Hoćeš desert?“

Roj odgurnu poslužavnik preko stola. „Je l' i ti nekad pobegneš?“

„U, da“, reče Garet sarkastično. „I to često.“

„A kad bežiš – bežiš sâm?“

Garet razmisli načas. „Ne. Uvek sam s drugarima.“

„Vidiš. Na to sam mislio.“

„Pa, možda je taj mali odlepio. A koga je pa briga!“

„Ili je neki odmetnik“, reče Roj.

Garet je bio sumnjičav. „Odmetnik? Misliš, kao Džesi Džejms?“

„Ne, ne baš takav“, reče Roj, mada *jeste* bilo nečeg divljeg u očima tog dečaka.

Garet se ponovo nasmeja. „Odmetnik – e, ta ti je stvarno moćna, Eberharte. Imaš zaista uvrnutu maštu.“

„Da“, reče Roj, ali misli su mu već bile zaokupljene planom. Bio je čvrsto rešen da pronađe dečaka koji trči.